

DATUM
2019-05-10DIARIENR
2019/44-4ERT DATUM
2019-02-22ER BETECKNING
Ku2018/02102/DISKRegeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige (Ds 2019:4)

Statskontoret har i detta remissvar fokuserat på utredarens förslag om att institutionens verksamhet ska inrättas som en ny myndighet under regeringen.

Statskontoret **avstyrker** utredarens förslag om att institutionens verksamhet ska inrättas som en ny myndighet. Skälen till detta är att alternativa lösningar och konsekvenser av en ny myndighet inte har undersökts tillräckligt samt att utredaren inte i tillräcklig utsträckning påvisat mervärdet av en ny myndighet. Statskontoret avstår därför också i remissvaret från att lämna synpunkter avseende övriga förslag.

Alternativa lösningar och konsekvenser har inte undersökts tillräckligt

Uppdraget till utredaren var att föreslå en placering vid en redan befintlig myndighet. Utredaren anser dock att institutionens verksamhet inte kan garantera Parisprincipernas krav på oberoende om den placeras vid en redan befintlig myndighet. Statskontoret menar dock att utredaren inte i tillräckligt hög grad beaktat de möjligheter som den svenska förvaltningsmodellens särdrag medger, där merparten av förvaltningsuppgifterna är förlagda till organisatoriskt fristående myndigheter. Även om verksamheten inrättas som en egen myndighet krävs lagregleringar för att uppnå oberoende. Att det skulle krävas grundläggande förändringar i ledningsformen för en redan befintlig myndighet om verksamheten skulle placeras där, är inte ett tillräckligt argument för att inrätta en helt ny myndighet.

Statskontoret saknar också en konsekvensanalys för vad en ny myndighet skulle innebära för andra myndigheter som arbetar med frågorna och på vilket sätt myndigheternas arbete skulle riskera att överlappa varandra. De nackdelar som finns att inrätta verksamheten i en redan befintlig myndighet vägs inte heller tillräckligt mot de positiva effekter som en sådan lösning kan ha, som effektivare resursutnyttjande, kostnadsbesparingar och synergieffekter.

Mervärdet av en ny myndighet är otydligt

Statskontoret anser att utredaren inte tillräckligt tydligt redovisat mervärdet av att inrätta en ny myndighet. Det framgår inte vad institutionen ska göra som inte redan görs idag, eller hur dess arbete ska avgränsas i förhållande till andra myndigheter som redan arbetar med dessa frågor. Utredaren skriver att det inte går att avgränsa uppdraget i förhållande till andra aktörer eftersom institutionen ska ha ett helhetsansvar. Statskontoret menar dock att det är just en avgränsning som krävs för att den nya institutionen inte ska utföra uppgifter som andra redan gör.

En ny myndighet innebär vidare kostnader för statsförvaltningen. Då mervärdet av institutionens arbete kontra det arbete som redan görs av andra myndigheter inte preciseras, är det svårt att motivera de 60 årsarbetskrafterna liksom de övriga kostnader som myndigheten beräknas behöva för verksamheten.

Statskontoret menar att det krävs starka skäl för att etablera en ny myndighet. Detta har utredaren inte lyckats visa i sin utredning. Statskontoret anser att regeringen behöver ett mer fullödigt beslutsunderlag i frågan. Exempelvis saknar Statskontoret övervägningar som gäller sammanslagningar av befintliga myndigheter med möjligheten att utvidga deras uppdrag och inrätta särskilda nämnder.

Statskontoret avstår från att kommentera övriga förslag.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Nadja Bogestam, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Nadja Bogestam